

Motion till riksdagen 2020/21:4045

av Elin Segerlind m.fl. (V)

med anledning av prop. 2020/21:183 Utfodring av vilt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att återkomma med ett generellt förbud mot utfodring av vilt med möjlighet till undantag för skademinskande åtgärder såsom hållbar åtelutfodring vid vildsvinsjakt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Naturvårdsverket i uppdrag att utforma föreskrifter för att undvika att viltutfodring blir foderplatser året runt och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Regeringen föreslår i propositionen ändringar i jaktlagen som gör det möjligt att meddela förbud mot och villkor för utfodring av vilt. I enskilda fall ska länsstyrelsen enligt förslaget kunna besluta om förbud mot eller villkor för utfodring av vilt som inte hålls i hägn, om det behövs för att förebygga eller minska risken för trafikolyckor med vilt eller risken för att viltet orsakar allvarliga skador på egendom. Enligt förslaget ska länsstyrelsen utöva tillsyn över att beslut om förbud och villkor följs och ha befogenhet att besluta de förelägganden som behövs. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 oktober 2021.

Utfodring av vilt orsakar skador

Utfodring av vilt sker främst av tre anledningar. Det kan vara för att avleda viltet, att jaga viltet eller att stödja viltet. I viss utsträckning även för att beskåda viltet. Avledande utfodring går ut på att försöka locka bort vilt från oönskade platser som åkrar med växande gröda eller skogsplanteringar som behöver skyddas från viltangrepp. Vid jakt

kan foder användas som lockbete. Dessa lockbeten kallas åtlar och anses vara särskilt viktiga för att kunna bedriva en effektiv jakt på vildsvin. Stödjande utfodring innebär att foder tillförs naturen för att gynna viltet. Det förekommer att jakträttshavare utfodrar vilt med stora mängder foder för att förbättra möjligheterna till jakt. Under senare år har utfodring av klövvilt blivit vanligare. Till skillnad från tidigare sker utfodring numera året runt, dvs. även när det finns gott om naturlig föda.

Naturskyddsföreningen konstaterar att jakt med hjälp av utfodring huvudsakligen sker mot vildsvin. Vildsvinet har återintroducerats i Sverige i syfte att skapa ett nytt jaktbart vilt, och riksdagen har beslutat att vildsvinet numera tillhör den svenska faunan och stammen uppskattas i dag utgöra ca 300 000 djur. Under jaktåret 2019/20 sköts drygt 146 000 djur men trots detta är nettotillväxten cirka 30 procent per år.

Utfodring ökar i första hand överlevnaden och i andra hand reproduktionen för klövvilt. Till klövvilt i Sverige räknas älg, kronhjort, dovhjort, rådjur och vildsvin. Stora stammar av klövvilt orsakar i dag mycket höga kostnader för vårt samhälle. Sveriges lantbruksuniversitet har, enligt propositionen, undersökt utfodringens omfattning och effekter på vilt, och har bedömt att en kombination av god förekomst av naturlig föda under vissa år och utfodring under perioder med lägre produktion kan vara bidragande faktorer när det gäller de snabbt växande populationerna av främst vildsvin, men även hjort. Dessa snabbt växande populationer orsakar i dag betydande skador både på jord- och skogsbruket. I dag tas, enligt Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) jordbruksmark ur produktion på grund av viltskador i områden där livsmedelsproduktionen annars har mycket goda möjligheter att öka och utvecklas. Kostnaden från våra viltstammar beräknas kosta jord- och skogsbruket miljardbelopp årligen. Klövvilt är också i stor omfattning orsak till trafikolyckor. Minskad utfodring kan också minska riskerna för spridning av afrikansk svinpest. Därtill påverkar ett högt betestryck från klövvilt, t.ex. hjortar, förekomsten av lövträd som är av stor betydelse för den biologiska mångfalden.

Utfodringen behöver starkare reglering

Vänsterpartiet anser att utfodringen av vilt tydligare måste regleras för att minska de negativa effekterna av klövviltsstammarna för samhället. Vi anser att rådande situation försvårar Sveriges möjligheter att stärka den nationella produktionen av livsmedel och värna de ekologiska förutsättningarna för fungerande ekosystem. Därtill riskerar nuvarande utfodring av klövviltstammarna att öka riskerna för viltrafikolyckor, som redan ligger på en hög nivå. Vi ser dock skäl att värna en fungerande och hållbar åtelutfodring, inte permanenta foderplatser året runt, för att underlätta effektiv jakt på den alltmer ökande vildsvinsstammen. Vi delar även Naturskyddsföreningens uppfattning att det finns andra sätt att minska skadorna från vilt, t.ex. att tillåta en större andel rovdjur. Forskare på Grimsö viltforskningsstation har exempelvis i studier från vargrevir i Dalarna sett att vildsvin även i Sverige ingår som bytesdjur åt varg. En större andel rovdjur bör även vara en del i ett åtgärds paket för att reducera exempelvis viltolyckor i trafiken och skador inom jord- och skogsbruk.

Vänsterpartiet välkomnar att regeringen gör bedömningen att utfodringen av vilt kan behöva inskränkas. Men vi menar att utformningen av förslaget riskerar att bli tandlöst och att generella regler i stället borde utformas. Att endast möjliggöra åtgärder i enskilda fall är enligt vår uppfattning inte tillräckligt.

Regeringen bör ges i uppdrag att återkomma med ett generellt förbud mot utfodring av vilt med möjlighet till undantag för skademinskande åtgärder såsom hållbar åtelutfodring vid vildsvinsjakt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet delar både LRF:s och Naturskyddsföreningens bedömning att överdriven utfodring av vilt måste regleras effektivt. Viltutfodring kan t.ex. inte tillåtas vara foderplatser året runt. LRF föreslår en generell reglering av vad man får utfodra (vilka fodermedel som ska vara tillåtna), med vilka metoder man får utfodra (t.ex. om foderautomat bör vara tillåten) och med vilka mängder man får utfodra (en rimlighetsbedömning om att utfodring inte får bestå av hundratals kilo eller tonvis av foder). Syftet med regleringen är att förhindra överdriven och felaktig utfodring och på så sätt återställa de naturliga förutsättningarna för viltet.

Regeringen bör ge Naturvårdsverket i uppdrag att utforma föreskrifter för att undvika att viltutfodring blir foderplatser året runt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Elin Segerlind (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Håkan Svenneling (V)

Jens Holm (V)

Yasmine Posio (V)

Jessica Thunander (V)